

Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»

Факультет №7
Кафедра права

Дисципліна:

СУДОВІ ТА ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ УКРАЇНИ

Тема №6

Лекція - 2 год.

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ

(Денна / заочна форма навчання)

Харків 2022

ПЛАН ЛЕКЦІЇ

Вступ

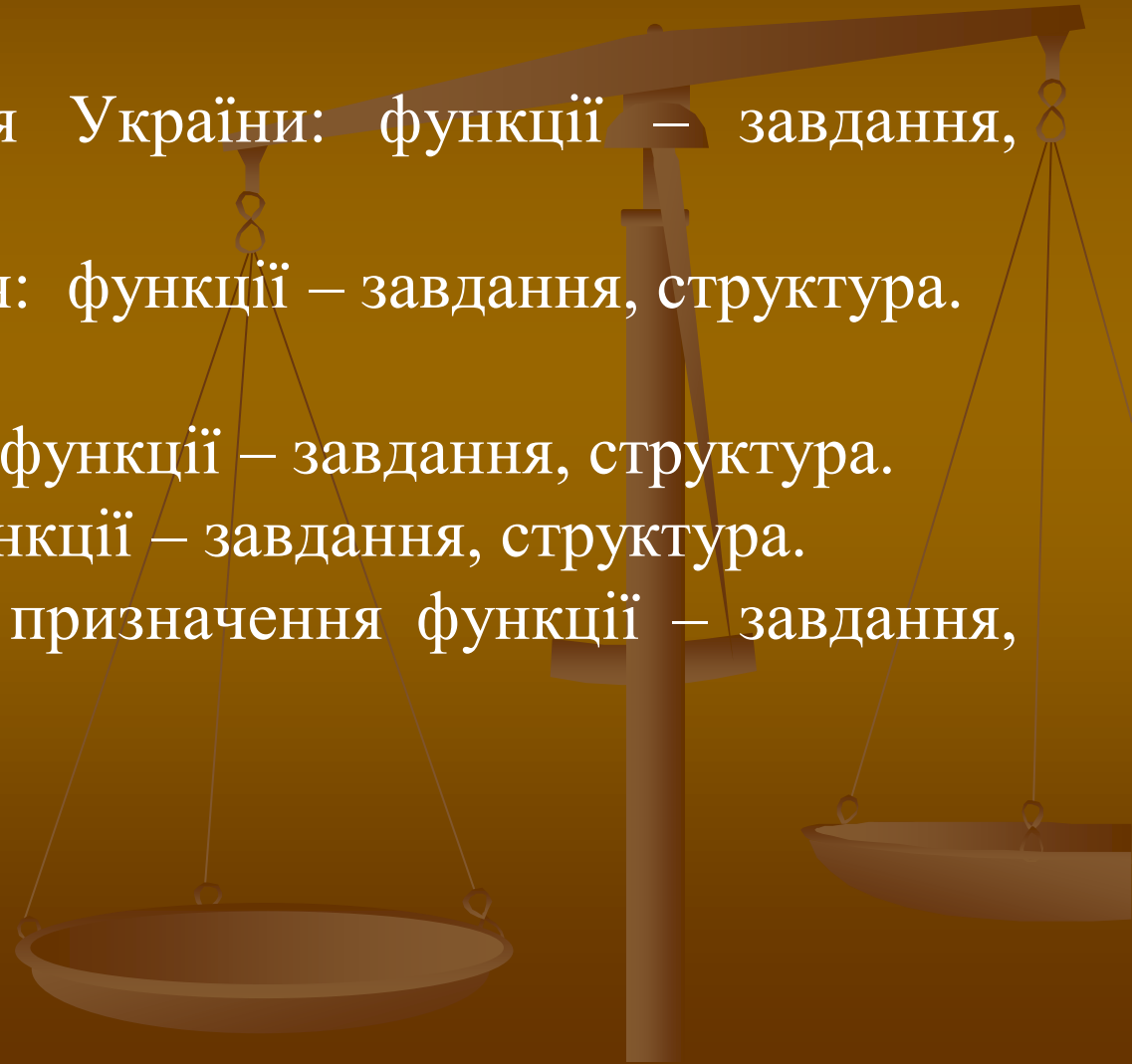
Частина 1.

1. Національна поліція України: функції – завдання, структура.
2. Кримінальна поліція: функції – завдання, структура.

Частина 2

1. Патрульна поліція: функції – завдання, структура.
2. Поліція охорони: функції – завдання, структура.
3. Поліція особливого призначення функції – завдання, структура.

Висновки

Рекомендована література:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. *Відомості Верховної Ради України* від 23.07.1996. 1996 р., № 30, стаття 141, № 27-ІХ від 03.09.2019, № 27-ІХ від 03.09.2019, ВВР, 2019, № 38, ст.160.

2. Положення про Міністерство внутрішніх справ: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 878 (із змінами від 30.08.2019 року). URL:

<https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/248608057>

3. Про Національну поліцію: Закон України від 15 липня 2015 р. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 40-41. Ст. 379 (із змінами та доповненнями, Із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-ІХ від 17.06.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

Рекомендована література:

1. Про затвердження Положення про Департамент поліції охорони: Наказ Національної поліції України № 43 від 06.11.2015.
5. Бурбика М. М., Уткіна М. С. Судові та правоохоронні органи (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2016 123 с.
6. Про затвердження Положення про підрозділи поліції особливого призначення: Наказ МВС України № 987, 04.12.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1565-17#Text>, 20:49, 05.10.2020.
7. Науково-практичний коментар Закону України «Про Національну поліцію» / Кол. авт.; кер. авт. кол. д.ю.н., доц. Т.П. Мінка. Дніпро : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 480 с.

Рекомендована література:

8. Лапкін А. В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. у схемах . Вид. 7-ме, змін. і допов. Харків : Право, 2018. 170 с.

9. Навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни «Судові та правоохоронні органи України» для здобувачів вищої освіти, спеціальності 262 – «Правоохоронна діяльність», перший рівень вищої освіти: денна/заочна форма./ Укладачі: Шинкаренко І.Р. Харків: Нац. Аерокосм. університет, 2022. 684 с.

ПЕРЕЛІК КЛЮЧОВИХ ТЕРМІНІВ ТА ПОНЯТЬ ТЕМИ:

«національна поліція», «кримінальна поліція», «патрульна поліція», «поліція охорони», «поліція особливого призначення», «превентивні заходи», «поліцейські послуги».

МЕТА ЛЕКЦІЇ:

НАДАННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗНАНЬ

ЩОДО:

- місця Національної поліції України у системі центральних органів виконавчої влади України;
- основних завдань, функцій, повноважень та структури Національної поліції України;
- повноважень, системи, структури підрозділів кримінальної поліції;
- повноважень, системи, структури підрозділів патрульної поліції;
- повноважень, системи, структури підрозділів поліції охорони;
- повноважень, системи, структури підрозділів поліції особливого призначення;

ВСТУП

- Прийняття новітнього законодавства у сфері поліцейської діяльності визначило:
- По-перше, зменшення обов'язків поліцейського з одночасним розширенням повноважень, які в основному спрямовані на превентивну та профілактичну діяльність, на запобігання вчиненню правопорушень. Новим Законом визначено менше процесуальних обов'язків поліцейського, а більше повноважень, що забезпечують захист життя та здоров'я громадян, контроль дорожнього руху, а також здійснення інформаційно-аналітичного забезпечення.
- По-друге, поліцейські отримали чітко визначений перелік заходів, які здійснюються для охорони прав і свобод людини, запобігання загрозам публічній безпеці і порядку або припинення їх порушення.

ВСТУП

До таких превентивних заходів, відповідно до Закону, належать:

перевірка документів особи;
опитування особи; поверхнева перевірка і огляд; зупинення транспортного засобу; вимога залишити місце й обмеження доступу до визначеної території;
обмеження пересування особи, транспортного засобу або фактичного володіння річчю; проникнення до житла чи іншого володіння особи;
перевірка дотримання вимог дозвільної системи органів внутрішніх справ; застосування технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису;
перевірка дотримання обмежень, установлених законом стосовно осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, та інших категорій осіб; поліцейське піклування.

ЧАСТИНА 1.

НАЦІОНАЛЬНА УКРАЇНИ:

ПОЛІЦІЯ

1. НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ: ФУНКЦІЇ – ЗАВДАННЯ, СТРУКТУРА

Національна поліція України

Це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству:

шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності;

- підтримання публічної безпеки і порядку.

Діяльність Національної поліції спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ згідно із законом.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОДЕКС ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ЕТИКИ (ст. 1)

ГОЛОВНИМИ ЦІЛЯМИ ПОЛІЦІЇ В ДЕМОКРАТИЧНОМУ СУСПІЛЬСТВІ, РЕГУЛЬОВАНОМУ ПРИНЦИПОМ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА, Є:

➤ підтримка публічного спокою, забезпечення права і порядку в суспільстві;

➤ запобігання та подолання злочинності;
➤ виявлення злочинів;

➤ захист і дотримання основоположних прав і свобод особи, закріплених, зокрема, в Європейській конвенції про права людини;

➤ надання допомоги і послуг суспільству.

Національна поліція України завданнями

є реалізація державної політики у сферах:

1) забезпечення громадської безпеки та публічного порядку;

2) охорони та захисту прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави;

3) протидії злочинності;

4) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або інших надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги (поліцейські послуги).

Національна поліція України правова основа діяльності

Конституція України.

Кримінальний кодекс України.
Кримінальний процесуальний кодекс України.

Закони України «Про Національну поліцію», «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві», «Про боротьбу з тероризмом».

Укази Президента України та постанови Верховної Ради України, акти Кабінету Міністрів України, інші нормативно-правовими актами, які регулюють діяльність Національної поліції України.

Міжнародні договори України, згода на обов'язкове виконання яких надана Верховною Радою України,

Інші законодавчі акти України

Національна поліція України принципи діяльності

верховенство права;

дотримання прав і свобод
людини

законність

відкритість та прозорість,
політична нейтральність,
взаємодія з населенням на
засадах партнерства,

безперервність.

Під час виконання своїх завдань Національна поліція забезпечує дотримання прав і свобод людини, гарантованих Конституцією та законами України, а також міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, і сприяє їх реалізації.

ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА є реалізація

досягнень національної правової доктрини;

юридичної науки держав, які
обстоюють ідею панування
права та визнання людини
найвищою соціальною
цінністю;

практики Європейського
суду з прав людини,
положення про
необхідність застосування
якої в діяльності поліції
України є необхідною
складовою панування
права в нашій державі

Принцип верховенства права належить
до різновиду конституційних і знайшов
своє закріплення у ч. 1 ст. 8
Конституції

Обмеження прав і свобод людини допускається виключно на підставах та в порядку, визначених Конституцією і законами України, за нагальної необхідності і в обсязі, необхідному для виконання завдань Національної поліції. Здійснення заходів, що обмежують права та свободи людини, має бути негайно припинене, якщо мета застосування таких заходів досягнута або відсутня необхідність подальшого застосування таких заходів.

ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОДЕКСІ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ЕТИКИ

Поліція є публічним органом,
створеним згідно із законом;

Діяльність поліції завжди
повинна проводитися у
відповідності з
національним правом і
міжнародними стандартами,
визнаними країною;

Законодавство про
поліцію повинно бути
доступним для
громадськості, достатньо
зрозумілими і точним, та, за
необхідності,
супроводжуватися чіткими
підзаконним регулюванням,
яке також повинно бути
доступними для громад-
ськості і зрозумілим;

На персонал поліції повинно поширюватися таке саме
законодавство, що й на звичайних громадян, і винятки
можуть бути виправдані тільки з причин належної роботи
поліції в демократичному суспільстві.

Поліцейським за жодних обставин заборонено сприяти або
безпосередньо здійснювати, підбурювати або терпимо
ставитися до будь-яких форм катування, жорстокого,
нелюдського або такого, що принижує гідність,
поводження чи покарання.

ПРИНЦИП ЗАКОННОСТІ

Національна поліція діє лише на підставі, у межах повноважень та в спосіб, що визначені Конституцією та законами України

Поліцейський не може виконувати злочинні чи явно незаконні розпорядження та накази.

Накази, розпорядження та доручення вищих органів, керівників, посадових та службових осіб, службова, політична, економічна або інша доцільність не можуть бути підставою для порушення поліцейським Конституції та законів України.

ПРИНЦИП ВІДКРИТОСТІ ТА ПРОЗОРОСТІ

подальшим вектором розвитку в Україні є створення системи соціального партнерства між Національною поліцією та інститутами громадянського суспільства

відкритість передбачає можливість контролювати нею важливих рішень.
держави прозорість поліції, суспільства виконання

Прозорість діяльності передбачає можливість взаємодії громадян, їхніх об'єднань, юридичних осіб з поліцією при реалізації державної політики, впливу на рішення та діяльність цих органів, доступ до повної, об'єктивної, достовірної інформації про їх діяльність.

РІВНІ ПРОЗОРОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ

перший рівень – прозорість у проведенні кадрової політики та розподілу всієї системи адміністративних повноважень поліції;

другий рівень передбачає забезпечення управлінської прозорості поліції шляхом превентивних заходів організаційного характеру;

третій рівень – прозорість процесу прийняття рішень поліцією виводячи на перший план таку характеристику, як нейтральність, здатність знайти необхідний баланс між спрямованістю потенційного рішення та його можливими негативними наслідками; вміння визначити оптимальні рамки для розгляду справи.

ВІДКРИТІСТЬ В ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ

ступінь безпосередньої
участі громадян,

активність громадсь-
кого контролю за її
діяльністю,

ступінь реального
впливу громадян на
зміст діяльності
поліцейських.

ПОЛІТИЧНА НЕЙТРАЛЬНІСТЬ В ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ

полягає у тому, що поліцейський під час провадження службової діяльності повинен об'єктивно і неупереджено виконувати законні накази (розпорядження) осіб,

поліцейський не може демонструвати свої політичні погляди та вчиняти інші дії, що будь-яким способом можуть засвідчувати його особливе ставлення до певних політичних сил, партій чи блоків

яким він підпорядкований, незалежно від партійної приналежності цих осіб та своїх особистих переконань;

не використовувати службові повноваження в інтересах політичних партій чи їх осередків;

не має права утворювати політичні партії, блоки та бути їх членом, брати участь у страйках та акціях громадської непокори.

ПРИНЦИП ВЗАЄМОДІЯ З НАСЕЛЕННЯМ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСТВА.

поліція повинна бути організована таким чином, щоб пробудити у місцевого населення прагнення розділити зусилля в протидії та боротьбі зі злочинністю, тому поліція встановлює відносини на вказаних засадах

Населення повинно бути впевнено в поліції та може покластися на неї в будь-який момент, так і поліція в свою чергу взаємодіє та співпрацює з населенням в тих випадках, коли вона не в стані вирішити ту задачу на момент нагальної потреби її вирішення.

Ідеологія community policing передбачає встановлення рівноправних партнерських відносин між поліцією та населенням

на основі довіри, чуйності, узгодженості своїх дій, доступності, постійного консультування з громадою та підзвітністю перед нею.

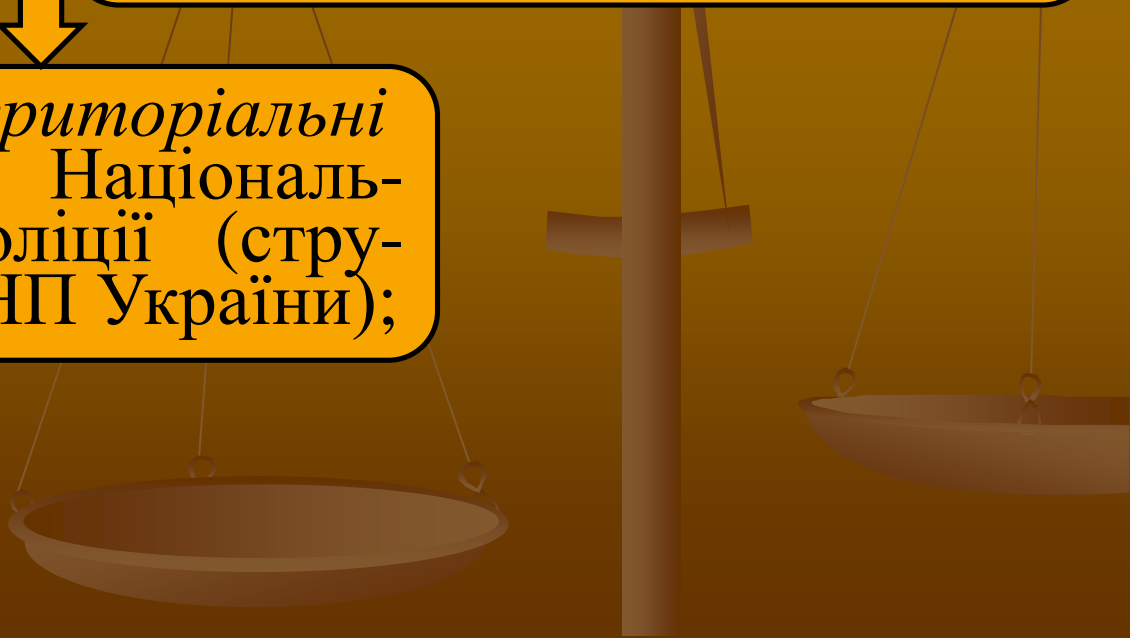

У систему Національної поліції входять:

*центральный орган
управління
Національною
поліцією (закон);*

*територіальні органи
Національної поліції (закон).*

*міжтериторіальні
органи Національ-
ної поліції (стру-
ктура НП України);*

кримінальна
поліція

спеціальна поліція

Патрульна
поліція

Поліція
особливого
призначення

поліція охорони

**МІЖТЕРИТОРІАЛЬНІ
ОРГАНИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ**

Національна поліція відповідно до покладених на неї завдань:

- 1) здійснює превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчинення правопорушень;
- 2) виявляє причини та умови, що сприяють учиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, уживає в межах своєї компетенції заходів для їх усунення;
- 3) уживає заходів з метою виявлення кримінальних, адміністративних правопорушень; припиняє виявлені кримінальні та адміністративні правопорушення;
- 4) уживає заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і громадській безпеці, що виникли внаслідок учинення кримінального, адміністративного правопорушення;
- 5) здійснює своєчасне реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події;
- 6) здійснює досудове розслідування кримінальних правопорушень у межах визначеної підслідності;

Національна поліція відповідно до покладених на неї завдань:

- 7) розшукує осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду, ухиляються від виконання кримінального покарання, пропали безвісти, та інших осіб у випадках, визначених законом;
- 8) у випадках, визначених законом, здійснює провадження в справах про адміністративні правопорушення, приймає рішення про накладення адміністративних стягнень та забезпечує їх виконання;
- 9) доставляє у випадках і порядку, визначених законом, затриманих осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, та осіб, які вчинили адміністративне правопорушення;
- 10) уживає заходів із забезпечення публічного порядку та громадської безпеки на вулицях, площах, парках, скверах, стадіонах, вокзалах, аеропортах, морських та річкових портах, інших громадських місцях;
- 11) регулює дорожній рух та здійснює контроль за дотриманням правил дорожнього руху його учасниками та за правомірністю експлуатації транспортних засобів на вулично-дорожній мережі;

Національна поліція відповідно до покладених на неї завдань:

12) здійснює супроводження транспортних засобів у випадках, визначених законом;

13) видає відповідно до закону дозволу на рух окремих категорій транспортних засобів; у випадках, визначених законом, видає та погоджує дозвільні документи у сфері безпеки дорожнього руху;

14) уживає всіх можливих заходів з надання невідкладної, зокрема медичної, допомоги особам, які постраждали від кримінальних чи адміністративних правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їх життя та здоров'я;

15) уживає заходів для визначення осіб, які не здатні через стан здоров'я, вік або інші обставини повідомити інформацію про себе; встановлює особу за невпізнаним трупом;

16) забезпечує безпеку взятих під захист осіб на підставах та в порядку, визначених законом;

Національна поліція відповідно до покладених на неї завдань:

• 17) у межах своєї компетенції, визначеної законом, здійснює контроль за дотриманням вимог законів та інших нормативно-правових актів щодо опіки, піклування над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, уживає заходів щодо запобігання дитячій бездоглядності, правопорушенням серед дітей, а також соціального патронажу щодо дітей, які відбували покарання у вигляді позбавлення волі;

18) уживає заходів для запобігання та протидії домашньому насильству або насильству за ознакою статі;

19) здійснює охорону об'єктів права державної власності у випадках та порядку, визначених законом та іншими нормативно-правовими актами, а також бере участь у здійсненні державної охорони;

Національна поліція відповідно до покладених на неї завдань:

- 20) здійснює на договірних засадах охорону фізичних осіб та об'єктів права приватної і комунальної власності;
- 21) здійснює контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ;
- 22) здійснює у визначеному законом порядку приймання, зберігання, та знищення вилученої, добровільно зданої або знайденої вогнепальної, газової, холодної та іншої зброї, боєприпасів, набоїв, вибухових речовин та пристроїв, наркотичних засобів або психотропних речовин;

ПОЛІЦЕЙСЬКИЙ

це громадянин України, який
склав Присягу
поліцейського,

проходить службу на
відповідних посадах у поліції

і йому присвоєно
спеціальне звання
поліції.

ПОЛІЦЕЙСЬКИЙ ЗАБОВ'ЯЗАНИЙ

зберігати інформацію з обмеженим доступом, яка стала йому відома у зв'язку з виконанням службових обов'язків;

інформувати безпосереднього керівника про обставини, що унеможливають його подальшу службу в поліції або перебування на займаній посаді.

Поліцейський на всій території України незалежно від посади, яку він займає, місцезнаходження і часу доби в разі звернення до нього будь-якої особи із заявою чи повідомленням про події, які загрожують особистій чи громадській безпеці, або в разі безпосереднього виявлення таких подій зобов'язаний вжити заходів для попередження і припинення правопорушень, рятування людей, надання допомоги особам, які її потребують, визначення і затримання осіб, які вчинили правопорушення, охорони місця події і повідомити про це найближчий орган Національної поліції.

ВИСНОВКИ ДО ПЕРШОГО ПИТАННЯ:

Національна поліція - це орган виконавчої влади, що призначений для:

- захисту життя, здоров'я, прав і свобод громадян України, іноземних громадян, осіб без громадянства;
- для протидії злочинності, охорони громадського порядку, власності та для забезпечення громадської безпеки.

В межах своєї компетенції керівництво діяльністю поліції здійснюють Президент України безпосередньо або через Міністра внутрішніх справ, керівники територіальних органів Міністерства внутрішніх справ і керівники підрозділів поліції.

складають:

- 1) *центральный орган управління Національною поліцією (закон);*
- 2) *міжтериторіальні органи Національної поліції (структура НП України);*
- 3) *територіальні органи Національної поліції (закон).*

2. КРИМІНАЛЬНА

ПОЛІЦІЯ:

ФУНКЦІЇ – ЗАВДАННЯ, СТРУКТУРА

КРИМІНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ НП УКРАЇНИ

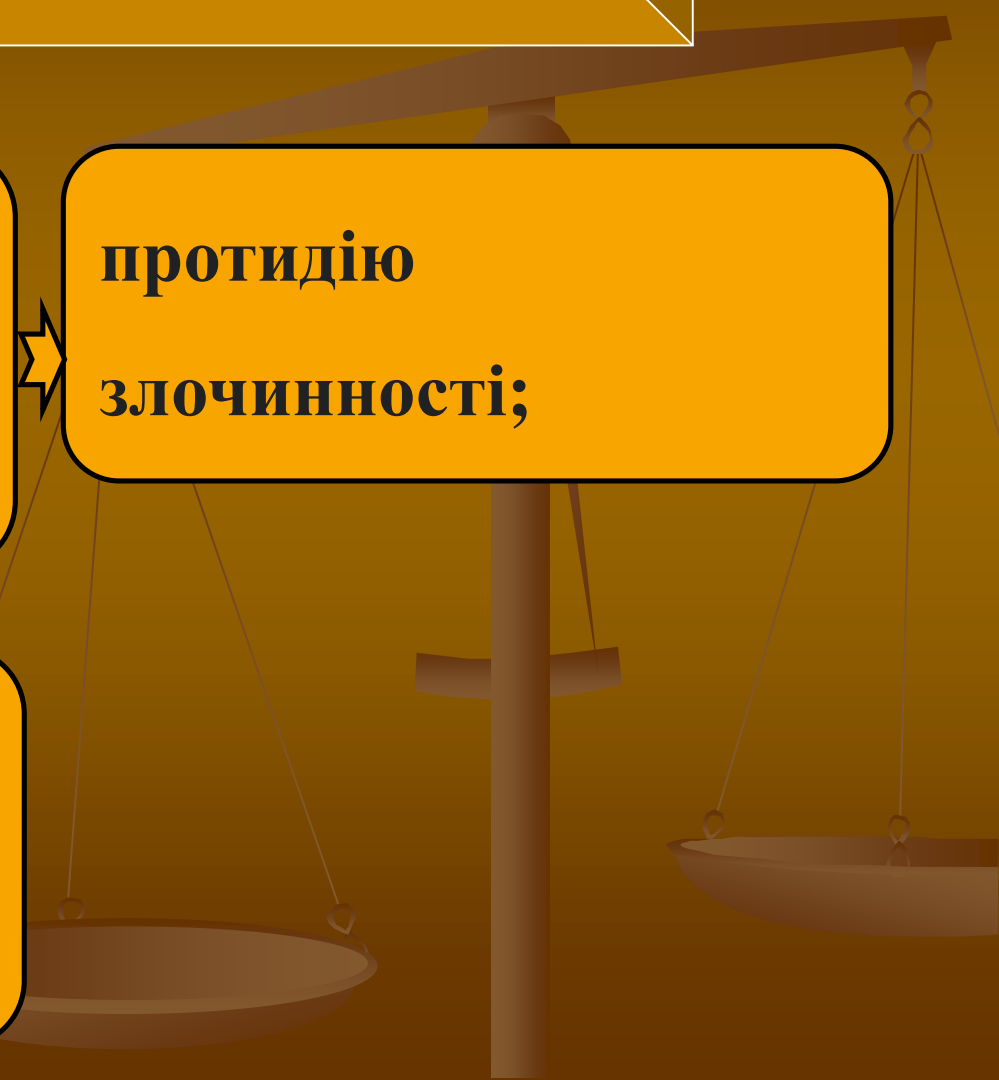

це структурний
елемент Національної
поліції, який
забезпечує:

проти дію
злочинності;

захист прав та свобод,
інтересів суспільства і
держави від
протиправних
посягань

КРИМІНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ

верховенство права;

дотримання прав і свобод
людини

законність

Конспірація

безперервність.

наступальності та
пропорційності за-
ходів суспільній
небезпеці криміналь-
них правопорушень
(стандарти ЄСПЛ).

КРИМІНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ

функції:

➤ з реалізації державної політики та стратегії запобігання злочинності з використанням гласних та негласних сил, засобів та оперативно-розшукових заходів;

- забезпечення державних програм на пріоритетних напрямках протидії злочинності;
- моніторингу оперативної обстановки та вжиття заходів спрямованих на нейтралізацію негативних тенденцій, що сприяють її погіршенню та є підґрунтям формування причин та умов вчинення злочинів;

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ функції:

➤взаємодії з оперативними підрозділами інших правоохоронних органів з метою протидії організаційній та транснаціональній злочинності та нейтралізації загроз національній безпеці України;

➤координації діяльності оперативних підрозділів у протидії загально кримінальній злочинності;
➤державного, міжнародного та міждержавного розшуку осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду, ухиляються від виконання кримінального покарання, пропали безвісти, та інших осіб у випадках передбачених національним законодавством та міжнародними угодами;

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ функції:

➤ удосконалення правового регулювання у сфері протидії злочинності;
➤ інформаційно – аналітичного та методичного забезпечення структурних підрозділів кримінальної міліції за основними напрямками їх діяльності;

➤ впровадження інноваційних технологій з виявлення та припинення злочинної діяльності на ґрунті сучасних досягнень науки і техніки;
➤ сприяння представникам компетентних органів зарубіжних держав щодо здійснення оперативно – розшукових та інших заходів у сфері протидії злочинності.

КРИМІНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ МАЄ ПРАВО У МЕЖАХ ОРД

1. *Одержувати відповідно до порядку встановленого чинним законодавством* від органів виконавчої влади, підприємств та установ без залежності від виду власності, громадських організацій відомостей, необхідних для виконання завдань протидії злочинності та забезпечення Національної безпеки;
2. *Залучати для розробки фундаментальних та прикладних* проблем протидії злочинності, вищі навчальні заклади, науково дослідні та експертні установи і окремих вчених;
3. *Здійснювати співробітництво з відповідними структурами* інших держав у сфері протидії злочинності та інших питаннях віднесених до компетенції кримінальної міліції;

КРИМІНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ МАЄ ПРАВО У МЕЖАХ ОРД

- 4) Здійснювати у межах своєї компетенції та в порядку, передбаченому чинним Законом «Про оперативно-розшукову діяльність» та Конституцією України, у межах провадження оперативно-розшукових справ поліцейські, гласні і негласні оперативно-розшукові заходи, у тому числі з обмеженням прав і свобод людини;
- 5) Співробітничати на оплатній або безоплатній основі з особами, що погодилися при дотриманні конфіденційності сприяти у протидії злочинності суб'єктам оперативно-розшукової діяльності;

КРИМІНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ МАЄ ПРАВО У МЕЖАХ ОРД

6. У встановленому законом України «Про оперативно – розшукову діяльність», Кримінальним процесуальним кодексом України порядку вимагати, ознайомлюватися, вивчати, вилучати з дозволу слідчого судді документи та дані, що характеризують діяльність підприємств, установ і організацій, а також спосіб життя окремих осіб, підозрюваних у підготовці або вчиненні злочину, джерело та розміри їх доходів із залишенням копій таких документів і їх переліку особам, у яких вони були взяті, та забезпеченням їх збереження і повернення у встановленому порядку, виготовляти копії з таких документів;

7. Проводити операції з метою захоплення злочинців, припинення злочинів;

КРИМІНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ МАЄ ПРАВО У МЕЖАХ ОРД

8. *Відвідувати жилі та інші приміщення за згодою їх власників або мешканців для з'ясування обставин злочину, що готується, , а також збирати відомості про протиправну діяльність підозрюваних або осіб, щодо яких проводиться перевірка;*

9. *Негласно виявляти та фіксувати сліди підготовки та вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, документи та інші предмети, що можуть бути доказами підготовки або вчинення такого злочину, чи одержувати оперативну інформацію, у тому числі шляхом проникнення оперативного працівника в приміщення, транспортні засоби, на земельні ділянки;*

КРИМІНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ МАЄ ПРАВО У МЕЖАХ ОРД

10. Отримувати від юридичних та фізичних осіб безкоштовно або за винагороду інформацію про злочини, які готуються або вчинені, та загрозу безпеці суспільства і держави;
11. Мати негласних штатних і позаштатних працівників;
12. Створювати і застосовувати автоматизовані інформаційні системи для забезпечення оперативно-розшукової діяльності;
13. Здійснювати моніторинг та на його підставі інформаційно-аналітичне прогнозування оперативної обстановки та криміногенної ситуації;

КРИМІНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ МАЄ ПРАВО У МЕЖАХ ОРД

14. Здійснювати легендовану оренду житла або іншого володіння фізичних і юридичних осіб під час оперативно-розшукової діяльності на підставі договору або усної домовленості;

15. Створювати на конспіративній основі підприємства, організації, використовувати документи, які зашифровують особу чи відомчу належність працівників, приміщень і транспортних засобів оперативних підрозділів, а також особи громадян, що співробітничать з ними з дотриманням вимог конфіденційності;

КРИМІНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ МАЄ ПРАВО У МЕЖАХ ОРД

16. Для забезпечення вирішення завдань ОРД застосовувати засоби фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю на підставах і в порядку, встановлених законами про поліцію, Службу безпеки, Державну прикордонну службу України, державну охорону органів державної влади України та посадових осіб

КРИМІНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ

**у межах кримінального
провадження має право:**

- здійснювати слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії за письмовим дорученням слідчого, прокурора;
- відповідно до чинного КПК України, під час виконання доручень слідчого, прокурора співробітник підрозділу кримінальної міліції користується повноваженнями слідчого.

Співробітники оперативних підрозділів не мають права здійснювати процесуальні дії у кримінальному провадженні за власною ініціативою або звертатися з клопотаннями до слідчого судді чи прокурора.

У систему кримінальної поліції входять:

*Департаменти на
рівні центрального
органу управління
Національною
поліцією*

*Підрозділи на рівні
територіальних органів
Національної поліції (закон).*

*міжтериторіальні
підрозділи
кримінальної поліції*

Департамент
карного розшуку

На рівні
Апарату
Національної
поліції

Департамент
оперативної
служби

Департамент
стратегічних
розслідувань

Департамент
кіберполіції

Департамент
боротьби зі
злочинами,
пов'язаними з
торгівлею людьми

Департамент
внутрішньої
безпеки

Департамент
оперативно-
технічних заходів

Департамент
протидії
наркозлочинності

Управління
криміналь-
ного аналізу

Департамент
забезпечення
діяльності,
пов'язаної з
небезпечними
матеріалами

Департамент
кіберполіції (у
складі
кримінальної
поліції).

Департамент
внутрішньої безпеки
(у складі
кримінальної
поліції)

Департамент
стратегічних
розслідувань (у
складі кримінальної
поліції).

**МІЖТЕРИТОРІАЛЬНІ
ОРГАНИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ**

Управління
(відділи, сектора)
карного розшуку

Управління
(відділи, сектора)
боротьби зі
злочинами,
пов'язаними з
торгівлею людьми

Управління
(відділи, сектора)
протидії
наркозлочинності

Відділ
(сектор)
кримінальн
ого аналізу

Управління
(відділи, сектора)
оперативної
служби

Управління
(відділи, сектора)
оперативно-
технічних заходів

**НА РІВНІ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОРГАНІВ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІ**

ДЕПАРТАМЕНТ КАРНОГО РОЗШУКУ

*є структурним
підрозділом апарату
Національної поліції*

який відповідно до
законодавства України
забезпечує реалізацію
державної політики

виявлення кримінальних
правопорушень, у тому
числі з організованими
групами і злочинними
організаціями

у сфері боротьби зі
злочинністю, захисту прав і
свобод людини та
громадянина, власності,
інтересів суспільства та
держави від злочинних та
кримінально протиправних
посягань,

ДЕПАРТАМЕНТ КАРНОГО РОЗШУКУ

правова основа діяльності

Конституція України.

Кримінальний кодекс України.
Кримінальний процесуальний кодекс України.

Закони України «Про Національну поліцію», «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві», «Про боротьбу з тероризмом», «Про оперативно-розшукову діяльність» та ін..

Укази Президента України та постанови Верховної Ради України, акти Кабінету Міністрів України, інші нормативно-правовими актами, які регулюють діяльність Національної поліції України.

Міжнародні договори України, згода на обов'язкове виконання яких надана Верховною Радою України,

«Положення про Департамент карного розшуку Національної поліції України».

ДЕПАРТАМЕНТ КАРНОГО РОЗШУКУ ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ

верховенство права;

дотримання прав і свобод
людини

законність

гуманізму

Конспірація

поєднання гласних і
негласних засад в
оперативно-розшуковій
діяльності та дотримання
режиму секретності.

ДЕПАРТАМЕНТ КАРНОГО РОЗШУКУ функції

➤ організація і координація діяльності підрозділів карного розшуку;
➤ захист прав і свобод громадян, інтересів суспільства і держави від злочинних посягань;

➤ аналіз, у межах компетенції, ефективності заходів, ужитих ГУМВС, УМВС щодо попередження, виявлення і розкриття злочинів, припинення діяльності стійких суспільно небезпечних ОГ і ЗО, які впливають на криміногенну ситуацію в регіонах і в державі, викриття злочинної діяльності їх лідерів та кримінальних авторитетів;

ДЕПАРТАМЕНТ КАРНОГО РОЗШУКУ функції

➤ розкриття серійних, резонансних злочинів і вбивств "на замовлення", учинених стосовно народних депутатів України, державних службовців I - IV категорій, протидія злочинності на транспорті, а саме злочинним посяганнями на вантажі, запобіганні їм, захисті особистої

ДЕПАРТАМЕНТ СТРАТЕГІЧНИХ РОЗСЛІДУВАНЬ

ДЕПАРТАМЕНТ
СТРАТЕГІЧНИХ
РОЗСЛІДУВАНЬ

*міжрегіональний
територіальний орган
у складі кримінальної
поліції Національної
поліції України,*

який відповідно до
законодавства України
бере участь у
реалізації державної
політики

та здійснює
оперативно-розшукову
діяльність.

з питань боротьби з
організованою
злочинністю

*Департамент створено у відповідності до
Постанови Кабінету Міністрів України від 9 жовтня
2019 року № 867 «Про утворення територіального органу
Національної поліції»*

ДЕПАРТАМЕНТ СТРАТЕГІЧНИХ РОЗСЛІДУВАНЬ

завдання

ДЕПАРТАМЕНТ
СТРАТЕГІЧНИХ
РОЗСЛІДУВАНЬ

➤ виявлення, припинення і попередження незаконної діяльності суспільно небезпечних організованих груп і злочинних організацій, у тому числі в органах державної влади та місцевого самоврядування, які впливають на криміногенну ситуацію в державі та в окремих її регіонах;

➤ протидія корупції серед посадових осіб, на яких поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції», вжиття заходів з метою виявлення корупційних правопорушень і правопорушень, пов'язаних з корупцією, та їх припинення відповідно до законодавства України;

ДЕПАРТАМЕНТ СТРАТЕГІЧНИХ РОЗСЛІДУВАНЬ

завдання

ДЕПАРТАМЕНТ
СТРАТЕГІЧНИХ
РОЗСЛІДУВАНЬ

➤ здійснення оперативно-розшукової діяльності, спрямованої на здобуття інформації про криміногенні процеси в злочинному середовищі, пов'язані з протиправною діяльністю окремих осіб та злочинних угруповань, схеми легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом;

➤ організація та здійснення відповідно до законодавства України заходів захисту працівників ДСР, інших органів та підрозділів Національної поліції України, забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства, членів їх сімей та близьких родичів цих осіб.

ДЕПАРТАМЕНТ СТРАТЕГІЧНИХ РОЗСЛІДУВАНЬ ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ

верховенство права;

дотримання прав і свобод
людини

законність

превентивності —
запобігання злочинам,
шляхом проведення
аналізу

інноваційності — запрова-
дження сучасних техноло-
гій та аналітичних
інструментів;

рішучості — здатність йти
на ризики для подолання
викликів та реалізації
поставлених завдань;

оперативності —
документування злочинів,
що готуються, миттєве
реагування на виявлені
факти та обставини;

унікальності — викори-
стання ексклюзивних
методів та сучасних
світових стандартів для
ідентифікації представни-
ків злочинного світу,
зокрема «кримінальних
авторитетів» та «злочинців в
законі».

ДЕПАРТАМЕНТ СТРАТЕГІЧНИХ РОЗСЛІДУВАНЬ

правова основа діяльності

Конституція України.

Кримінальний кодекс України.
Кримінальний процесуальний кодекс України.

Закони України «Про Національну поліцію», «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві», «Про боротьбу з тероризмом», «Про оперативно-розшукову діяльність» та ін..

Укази Президента України та постанови Верховної Ради України, акти Кабінету Міністрів України, інші нормативно-правовими актами, які регулюють діяльність Національної поліції України.

Міжнародні договори України, згода на обов'язкове виконання яких надана Верховною Радою України,

«Положення про Департамент стратегічних розслідувань Національної поліції України»

ДЕПАРТАМЕНТ КІБЕРПОЛІЦІЇ

міжрегіональний територіальний орган у складі кримінальної поліції Національної поліції України,

який відповідно до законодавства України та забезпечує реалізацію державної політики

організовує та здійснює відповідно до законодавства оперативно-розшукову діяльність

боротьби з кіберзлочинністю,

ДЕПАРТАМЕНТ КІБЕРПОЛІЦІЇ

задачі

попередженні,
виявленні,
припиненні та
розкритті

кримінальних
правопорушень,
механізмів підготовки,

вчинення або приховування яких передбачає
використання електронно-обчислювальних машин
(комп'ютерів), телекомунікаційних та
комп'ютерних інтернет-мереж і систем.

ДЕПАРТАМЕНТ КІБЕРПОЛІЦІЇ функції

1. Реалізація державної політики у сфері протидії кіберзлочинності;
2. Завчасне інформування населення про появу новітніх кіберзлочинів;
3. Впровадження програмних засобів для систематизації та аналізу інформації про кіберінциденти, кіберзагрози та кіберзлочини;

4. Реагування на запити закордонних партнерів, що надходять каналами Національної цілодобової мережі контактних пунктів;
5. Участь у підвищенні кваліфікації працівників поліції щодо застосування комп'ютерних технологій у протидії злочинності;

ДЕПАРТАМЕНТ КІБЕРПОЛІЦІЇ функції

- 6. Участь у міжнародних операціях та співпраця в режимі реального часу;
- 7. Протидія кіберзлочинам здійснюється у сферах, де використовуються платіжні системи.

Головним завданням кіберполіції є забезпечення реалізації державної політики у сфері боротьби з кіберзлочинністю.

ДЕПАРТАМЕНТ КІБЕРПОЛІЦІЇ

функції центрального та регіональних офісів

- 1) визначення, розроблення та забезпечення реалізації комплексу організаційних і практичних заходів, спрямованих на попередження та протидію кримінальним правопорушенням, які віднесені до компетенції центрального та регіональних офісів;
- 2) у межах своїх повноважень, відповідно до законів, що становлять правову основу діяльності Національної поліції, вживання необхідних оперативно-розшукових заходів щодо викриття причин і умов, які сприяють вчиненню кримінальних правопорушень, віднесених до компетенції кіберполіції;
- 3) здійснення попередження правопорушень у сфері високих технологій, а також інформування населення стосовно новітніх видів кіберзлочинів;

ДЕПАРТАМЕНТ КІБЕРПОЛІЦІЇ

функції центрального та регіональних офісів

- 4) організація та контроль діяльності регіональних офісів кіберполіції щодо виконання вимог національного законодавства і нормативних актів Національної поліції та МВС з питань розслідування кримінальних правопорушень, а також дотримання вимог дисципліни та законності, режиму секретності;
- 5) створення та розробка організаційно-методичних рекомендацій для підвищення професійного рівня та поінформованості діяльності підрозділів Національної поліції та населення;
- б) забезпечення спільно з приватним сектором створення автоматизованих інформаційних систем та масивів даних для потреб оперативного реагування та розслідування кримінальних правопорушень;

ДЕПАРТАМЕНТ КІБЕРПОЛІЦІЇ

функції центрального та регіональних офісів

- 7) організація виконання доручень прокуратури та слідчих органів щодо проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальних провадженнях, які належать до компетенції кримінальної поліції;
- 8) здійснення контролю у межах компетенції та відповідно до законодавства за виконанням відповідних доручень кіберполіцією, координація їх діяльності в цій сфері;
- 9) здійснення поточного і перспективного планування роботи кіберполіції та проведення комплексних і цільових оперативно-профілактичних заходів на території держави чи окремих регіонів, у тому числі за участю правоохоронних органів інших країн;

ДЕПАРТАМЕНТ КІБЕРПОЛІЦІЇ

функції центрального та регіональних офісів

10) розроблення проектів нових законодавчих та інших нормативних актів, а також надання пропозицій щодо вдосконалення існуючої законодавчої бази у сфері протидії кіберзлочинам;

11) впровадження програмних засобів для систематизації та аналізу інформації про криміногенні процеси та стан боротьби з кримінальними правопорушеннями за пріоритетними напрямками діяльності кіберполіції на загальнодержавному та регіональному рівнях, оцінка результатів за окремими показниками оперативно-службової діяльності кіберполіції;

ДЕПАРТАМЕНТ КІБЕРПОЛІЦІЇ

функції центрального та регіональних офісів

12) адміністрування програмно-технічних комплексів, аналіз та систематизація даних про кримінальні правопорушення, учинені у сфері та з використанням високих технологій, що надходять від громадян каналами call-центрів, електронними листами та терміналами зворотнього зв'язку;

13) обробка запитів та оперативної інформації від закордонних правоохоронних органів, що надходить каналами Національної цілодобової мережі контактних пунктів з реагування на кіберзлочини;

ДЕПАРТАМЕНТ КІБЕРПОЛІЦІЇ

функції центрального та регіональних офісів

- 14) у рамках міжнародної співпраці та на виконання міжнародно-правових доручень здійснення належного, висококваліфікованого надання допомоги закордонним колегам за визначеними напрямками роботи, у тому числі в рамках функціонування цілодобової контактної мережі для надання невідкладної допомоги при провадженні кримінальних правопорушень, пов'язаних з комп'ютерними системами та даними, переслідуванні осіб, які підозрюються або обвинувачуються в їх учиненні, а також збирання доказів в електронній формі;
- 15) забезпечення функціонування локальних експертних лабораторій та мобільних груп швидкого реагування, призначених для залучення до місць вчинення кримінальних правопорушень, з метою зняття даних з носіїв інформації.

➤ Кримінальна поліція є складовою Національної поліції України. До її складу входять оперативні, оперативно – технічні та розвідувальні підрозділи, які мають право здійснювати оперативно – розшукову діяльність.

➤ Кримінальну поліцію очолює начальник. Завдання та функції означених підрозділів визначаються положеннями про них, що затверджуються начальником Національної поліції України, а також чинним оперативно-розшуковим та кримінально – процесуальним законодавством.

ВИСНОВКИ З ТЕМИ ЛЕКЦІЇ

4. Основними завданнями Національної поліції є:
- 1) реалізація державної політики у сферах забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку;
 - 2) внесення на розгляд Міністра внутрішніх справ пропозицій щодо забезпечення формування державної політики в зазначених сферах;
 - 3) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Формування та функціонування органів Національної поліції України
2. Взаємодія органів Національної поліції України з іншими суб'єктами правоохоронної системи
3. Принципи діяльності Національної поліції України
4. Функція кримінальної поліції.
5. Структура кримінальної поліції України
6. Основні завдання патрульної поліції.
7. Принципи діяльності патрульної поліції України.
8. Основні повноваження поліції охорони України
9. Основні завдання поліції особливо призначення.
10. Поліцейські превентивні заходи.

ЛЕКЦІЮ ПІДГОТУВАВ
ПРОФЕСОР КАФЕДРИ ПРАВА
ШИНКАРЕНКО І.Р.

© Шинкаренко І.Р. 2022

© Національний аерокосмічний
університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»,
2022

